

חדשות אח"י

דיבור נכון

מהדורת פברואר 2014

מה בגיליון הנוכחי: מגוון נושאים וכתבות בנושא השנה-דיבור נכון. וכן, מבזקים, חדשות וטרי מן המכבש. ועוד ועוד...

על 'דיבור נכון' במסורת הבודהיסטית - ד"ר נעמה אושרי

על דיבור נכון - אמיר זמורה

על 'דיבור נכון' בעולם הרוח - מישל פוקו

בגיליון שלפניך נתחיל דיון שמבקש להיות מרחב משותף ומגבש זהות של כולנו. נשמח לקבל מכם תגובות, מאמרים ורעיונות לפרסום בנושא שיוכלו לתרום לדיון שלנו.

תשומת לב לדיבור הנכון בתוכי ובמרחב החינוכי-קהילתי

למרחב הדיבור והדרך בה הוא מתקיים בסביבתנו ובנו. אנו מאמינים שכל אדם בתוכו יכול לגלות עולם מופלא ומרתק. ע"י פרקטיקות חקירה והתבוננות פשוטות ונגישות ניתן להראות לאדם איך אפשר לבחור את פעולותיו, מחשבותיו, רגשותיו וכ"ד ולכוון אותם להיטיב לעצמו ולסביבתו. פעולה זו היא עבורנו אקט המוביל לחינוך איכותי וערכי מכל המערכת החברתית בה אנו חיים. מצד האדם הפרטי הלומד לחנך את עצמו, להיטיב עם עצמו וסביבתו והן מצד הקהילה הפועלת במרחב מודע ורגיש לצרכי הפרט והקהילה. לפניכם ניוזלטר ראשון מתוך סדרה המבקשת לדון בנושא מזוויות שונות. אנו מזמינים אתכם לכתוב ולהגיב למייל:

Ahi.israel@gmail.com

מייל שישלח יפורסם בגיליון הבא. עוד בנושא בניוזלטר שלפניכם...

דברים מלאי חיבה אשר הולכים ישר אל הלב, ואשר הם מנומסים, מלבבים ונעימים לכלל האנשים... נטישת פטפוטי הסרק... הוא מדבר בהגיון, אומר את אשר הוא עובדה, את אשר מתאים למטרה, את הדארמה, את הוינאיה. הוא אומר מלים אשר ראוי לנצור, תואמות את זמנך, הגיוניות, מקיפות, מחוברות אל המטרה."

אם עד כאן הנהנתם בהסכמה בטח אתם מבינים את חשיבות הנושא ולמה בחרנו בו להיות נושא השנה שלנו. כעמותה שמבקשת להעלות לסדר היום הציבורי-חינוכי-חברתי את העיסוק בתשומת הלב

"מרוו הדיבור הנכון? הימנעות משקר, מדבר מחלוקת, מדיבור משפיל ומפטפוט סרק: לזאת ייקרא דיבור נכון" (מן הקאנון הפאלי)

דיבור נכון הוא מושג המגיע מהמסורת הבודהיסטית, עוסק בדרך הטובה ביותר בה ישתמש מיישם בודהיסטי במילותיו.

נטישת דיבור שגוי... הוא אומר את האמת, נצמד לאמת, עקבי, אמין, אינו מרמה לעולם... נטישת דברי המחלוקת... את אשר שמע כאן לא יספר שם... נטישת דיבור משפיל... הוא אומר דברים המרגיעים את האוזן,

על 'דיבור נכון' במסורת הבודהיסטית

ד"ר נעמה אושרי

נמשלה הלשון לחץ, ולמה? שאם ישלוף האדם החרב שבידו להרוג את חברו, הוא מתחנן לו ומבקש הימנו רחמים, מתנחם ההורג ומחזיר החרב לנרתיקה. אבל החץ, כיוון שירה אותו והלך, אפילו מבקש להחזירו, אינו יכול להחזיר. כשם שהחץ הזה אינו יודע בו עד שהגיע אליו, כך לשון הרע אינו יודע עד שחיציו באין פתאום". מדרש שוחר טוב, פרשת ק"כ. חז"ל מתארים את שנאת האחים ואת לשון הרע [דיבור מפלג, פוגעני, הרסני, רכילותי וכיוב'] כגורמים שהביאו לחורבן הבית. שעה ש"מי שחפץ חיים ואוהב ימים לראות טוב" הוא מי שנוצר את לשונו מרע, סר מרע ועושה טוב, כמאמר ספר תהילים.

על דיבור נכון במסורת הבודהיסטית -
בתכנית הרדיו "מה שלימד הבודהא",
בהגשתם משותפת של נעמה ודליק ווליניץ.
להאזנה לתכניות הרדיו לחצו כאן:

מה שלימד הבודהא

תוכנית נפלאה זו המשודרת ברדיו האינטרנטי של 'מהות החיים'. בתוכנית משוחחים נעמה ודליק ונעמה על החיים מבעד לאספקלריה הבודהיסטית. בין נושאי הדיון: פחד, שעמום, אהבה, זקנה, כעס, מסעות, נדודים, מדיטציה ועוד. בין המילים והסיפורים משובצת מוסיקה נהדרת שמזמינה גם היא לפתוח את הלב. בכל יום ו', ב- 16:00 ברדיו מהות החיים.

מה, הרווח שבין הדברים

זמורה

問

כתמי הדיו שאנחנו קוראים להם אותיות, לא היו מתחברים למילים עם משמעות, ללא הרווחים ביניהם.

בהתייחסות למושג הבודהיסטי "דיבור נכון", בחרתי להתייחס דווקא לרווח שבין המילים. ביפנית, לרווח שבין הדברים יש שם: "מה" (מעניין הקשר למילה "מה" העברית, שמציינת שאלה שהיא ריקה מטבעה).

Amir Zmora 21/1/2014

הפירוש המידי הוא רווח, או חלל. הפירוש העמוק יותר קשה להבנה מיידית והוא מכוון למקום שהוא ריק או שקט ובו מתרחשת ההבנה של הדברים. למושג "מה" יש חשיבות רבה בתרבות היפנית והוא מיוצג בציורים היפנים המשאירים "אוויר" בין האלמנטים ולעיתים אפילו היעדר הצבע מציין את הדבר עצמו (הרווח שבין שני ההרים מציין את הנהר למשל). כך גם במחזות היפניים יש רגעי שתיקה מרובים בהם האנשים בקהל יכולים להרהר במשמעות הפרטית שלהם באשר למוצג על הבמה. בעוד שבתרבות המערבית רגעי שתיקה נחשבים לרוב מביכים וראוי למלא אותם במילים או במעשים, הרי ביפן טוב וראוי לייצר שקט מבורך בין המילים הנאמרות.

באהבה, אמיר זמורה.

מישל פוקו (בפה רפה)

מהפילוסופים הידועים והמשפיעים של המאה העשרים (נפטר ביוני 1984).

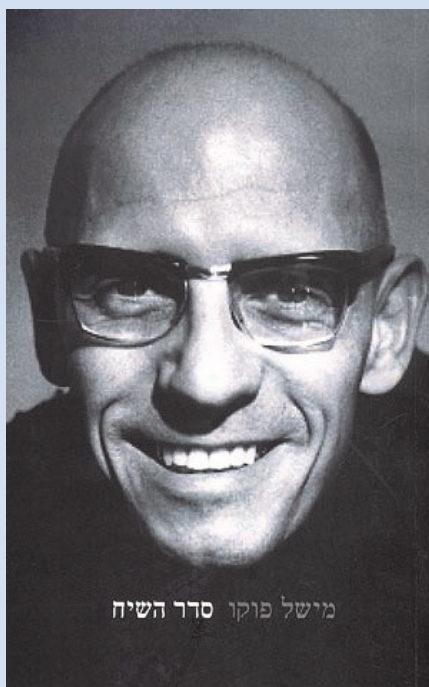
רוב ספריו פורסמו לאחר מותו ומבוססים על ההרצאות אותן העביר בכל יום רביעי בקולז' דה פראנס לפני שני אולמות מלאים.

הקטע הבא לעומת זאת הוא הפתיחה של הרצאתו היחידה אותה בחר להוציא בחייו כספר, המוקדש לשאלות הנוגעות לעצם הדיבור ולעצם המעמד. ספר מרתק, מורכב וקשה לקריאה, אשר ניתן לראות בו גם התרסה על תפיסתנו את עצמנו כאינדיבידואלים עצמאיים בעלי חופש בחירה והתנהלות רצונית.

אח"י אלטרנטיבות חינוך בישראל

פינה של השראה

מישל פוקו סדר השיח

להיעטף על ידי הדברים ולהינשא
באמצעותם הרחק מעבר לכל
התחלה אפשרית. הייתי שמח
להיווכח כי בשעת הדיבור עצמו,
קול שאין לו שם מקדים אותי זה
מכבר: או אז הייתי צריך רק
להמשיך אותו, לפתח את המשפט,
להשתכן בלא משים בין סדקיו –
כאילו השעה לרגע הקול הזה את
עצמו ושיגר לעברי אותו. או אז לא
הייתה כל התחלה, ובמקום להיות
מי שנובע ממנו השיח, הייתי נתון
לחסדי התנהלותו, ולא הייתי אלא
פרצה זעומה, נקודת היעלמותו
האפשרית."

מישל פוקו / סדר השיח

**"לשיח שעלי לשאת
היום, ולאלה שאצטרך
לשאת כאן אולי במשך
שנים, הייתי רוצה, לו
הדבר היה אפשרי,
להסתנן בחשאי. יותר
משהייתי רוצה לשאת
דברים, הייתי רוצה
להיעטף על ידי הדברים
ולהינשא באמצעותם
הרחק מעבר לכל
התחלה אפשרית."**

(מצרפתית: נעם ברוך, הוצאת בבל -

www.babel.co.il)